

VERSLAG

OMTRENT DEN TOESTAND VAN DE

ROTTERDAMSCH
ELECTRISCHE TRAM

OVER HET TIJDVAK
15 OCTOBER—31 DECEMBER

1927

INHOUD.

	Bladz.
Overgang van het bedrijf der R.E.T.M. aan de gemeente Rotterdam	1
Commissie van Bijstand	3
Directie	3
Personeel	3
Zieken en Ongevallen	6
Overname van de bezittingen der R.E.T.M.	6
Tramlijnen	7
Werkzaamheden aan den weg	9
Gebouwen en terreinen	9
Werkzaamheden aan de gebouwen	11
Centrale Werkplaats	11
Werkzaamheden in de Centrale Werkplaats	11
Wagenpark	12
Tractie	13
Bovenleiding	14
Paarden	15
Vervoer	15
Balans en Bedrijfsrekening	19

Verslag omtrent den toestand van de Rotterdamsche Electriche Tram over het tijdvak 15 October—31 December 1927.

Overgang van het bedrijf der R.E.T.M. aan de gemeente Rotterdam. Na langdurige onderhandelingen met de R.E.T.M. en beraadslagingen in den Raad der gemeente Rotterdam werd in de Raadsvergadering van 7 October 1927 besloten:

1°. dat, met ingang van 15 October 1927, de tram tijdelijk als een gemeentebedrijf zal worden geëxploiteerd;

2°. dat het tarief, de dienstregelingen en alle verdere het vervoer betreffende regelingen der R.E.T.M. voorloopig zullen blijven gehandhaafd;

3°. om, afgezien van den directeur der R.E.T.M., al het in vasten dienst der Maatschappij zijnde personeel, met ingang van 15 October 1927, over te nemen in gemeentedienst in de toen bestaande indeeling en in vasten dienst, echter met dien verstande, dat, indien de Raad later alsnog mocht besluiten tot opdracht van de tramexploitatie aan een Naamlooze Vennootschap, betrokkenen weder uit den gemeentedienst zullen worden ontslagen en in dienst dier Naamlooze Vennootschap zullen overgaan;

4°. bij het besluit sub 3° de mogelijkheid van afwijking daarvan voor te behouden voor het onverhoopte geval, dat nog vóór het einde der concessie door de R.E.T.M. tot niet voldoende gemotiveerde aanstellingen of bevorderingen mocht zijn of worden overgegaan;

5°. om ook het losse personeel op 15 October 1927 op den bestaanden voet in dienst te houden, behoudens de bevoegdheid tot ontslag van dit personeel;

6°. dat het personeel zal worden overgenomen in den op het tijdstip der overneming vervuld wordenden rang en op de dan genoten wordende wedde, met dien verstande, dat daarop niet meer zal plaats vinden de korting van 10 percent, welke door de R.E.T.M. wordt toegepast, doch volstaan zal worden met verhaal van pensioensbijdragen overeenkomstig de Verordening van 19 April 1926, gewijzigd bij die van 5 April 1927, (Gemeentebleden Nos. 18 van 1926 en 41 van 1927);

7°. om, in verband met de vervanging, door toepassing op betrokkenen van de geldende loon- en salarisverordeningen voor het gemeentepersoneel,

van het stelsel van drie éénjaarlijksche verhoogingen door een stelsel van zes éénjaarlijksche verhoogingen voor het personeel, dat in de loonklassen voor werklieden is ingedeeld, te bepalen, dat ieder in het genot blijft van eenmaal verkregen periodieke verhoogingen, doch de verdere verhoogingen zullen worden opgeschort, totdat daarop recht wordt verkregen naar de evengemelde verordeningen, gesteld dat die reeds bij de aanstelling in den vervuld wordenden rang zouden hebben gegolden;

8°. dat op het trampersoneel artikel 8 der Loonverordening voor de Gemeentewerklieden en artikel 12 der Salarisverordening voor de Gemeenteambtenaren voorloopig niet zullen worden toegepast;

9°. dat voor het trampersoneel, in plaats van het Werkliedenreglement en de andere regelingen betreffende den dienst van het gemeentepersoneel, het geldende Reglement Dienstvoorwaarden der R. E. T. M. en alle verdere reglementen en instructies dier Maatschappij voorloopig zullen blijven gelden, totdat deze regelingen door andere zullen zijn vervangen, en goed te vinden, dat in verband hiermede de leden, secretaris en plaatsvervangend-secretaris van het bestaande Scheidsgerecht voor het trampersoneel in het genot zullen blijven van de thans door hen genoten wordende voordeelen.

Op 15 October 1927 hebben Burgemeester en Wethouders in het hoofdgebouw aan de Isaäc Hubertstraat met eenige officieele plechtigheid het trambedrijf namens de Gemeente overgenomen. Daartoe hadden de Burgemeester, de Wethouders, alsmede de Directeur der R. E. T. en de hoogere ambtenaren zich in de directiekamer verzameld. Mede aanwezig waren o. a. de vertegenwoordigers van de Ned. Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, van den R. K. Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel „St. Raphaël”, van den Prot. Christelijken Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel en van de Herstellingsoord-Vereeniging „De Eendracht”.

Burgemeester Wytema voerde het eerst het woord en sprak aan het slot van zijn rede de hoop uit, dat de overgang van het bedrijf mocht strekken tot voldoening van het geheele personeel, maar bovenal tot heil van Rotterdam.

De Directeur beantwoordde deze rede en zeide o. a. dat hij meende uit naam van het geheele personeel de verzekering te kunnen geven, dat het al zijne krachten zal geven om het bedrijf zoo goed mogelijk te voeren.

Vervolgens spraken de heeren Peterse namens de Ned. Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, Timmermans namens den R. K. Bond

van Spoor- en Tramwegpersoneel „St. Raphaël” en Eykelboom namens den Prot. Christelijken Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel. Namens het Herstellingsoord heeft de heer Klaver het woord gevoerd. Ten slotte hebben de Chef van den Administratieven Dienst, de heer Driessen, namens het administratief personeel, en de Chef van den Technischen Dienst Ir. de Jongh namens het technisch personeel beloofd, dat men zich met ijver en toewijding aan zijn nieuwe taak zou geven.

Commissie van Bijstand voor de Bedrijven was op 15 October 1927 samengesteld uit de heeren A. B. de Zeeuw (Voorzitter), Mr. Abr. van der Hoeven, H. E. van den Brule, Dr. H. E. Reeser, Jos. de Jonge, H. Mol en A. A. Lührs (leden).

Mr. J. B. de Klerk was met de zorg voor het secretariaat belast.

Directie. Bij den overgang van het bedrijf trad de heer J. G. Schuuring als Directeur af. In zijn plaats was door den Gemeenteraad, in zijn zitting van 6 September 1927, benoemd Ir. J. G. J. C. Nieuwenhuis, die vervolgens op den 12^{en} October 1927 in functie trad.

Personeel. Op 15 October 1927 gingen in gemeentedienst over:

in vasten dienst:	103 ambtenaren
	1675 beambten
totaal	1778
in lossen dienst:	73 beambten (wel in het Pensioenfonds)
	106 „ (niet „ „ „)
	183 dagconducteurs
	13 gepensionneerden
totaal	375

tezamen dus 2153 personen.

Op 31 December 1927 waren in dienst van de R. E. T.:

in vasten dienst:	104 ambtenaren
	1674 beambten
totaal	1778
in lossen dienst:	1 ambtenaar
	72 beambten (wel in het Pensioenfonds)
	106 „ (niet „ „ „)
	183 dagconducteurs
	13 gepensionneerden
totaal	375

tezamen dus 2153 personen.

Uit het vorenstaande blijkt, dat in het tijdvak 15 October—31 December 1927 de samenstelling van het personeel slechts een zeer geringe wijziging onderging. 1 ambtenaar verliet den dienst, 1 leerling-bankwerker werd ontslagen en 1 conducteur kwam te overlijden. Daartegenover werd 1 klerk in tijdelijken dienst aangesteld, terwijl 2 ambtenaren van het Gemeente-Electriciteitsbedrijf, vóór 15 October 1927 belast met het toezicht op de naleving van de concessie-voorwaarden der R. E. T. M., in dienst van de R. E. T. overgingen. Het totaal aantal personen bleef alzoo hetzelfde.

Het op 31 December 1927 in dienst zijnde personeel bestond uit:

Directie, Administratie en Toezicht.

1 Directeur.	2 Eerste opzichters.
1 Ingenieur, Chef v/d. Technischen Dienst.	4 Opzichters.
1 Chef v/d. Administratieven Dienst.	4 Assistent-opzichters.
1 Kassier.	1 Magazijnmeester.
1 Chef v/d. Centrale Werkplaats.	1 Teekenaar.
1 Hoofddopzichter, Chef v/d. Bovenleiding.	1 Leerling-teekenaar.
1 Hoofddopzichter, Chef van Weg en Gebouwen.	1 Eerste klerk.
1 Hoofddopzichter in algem. dienst.	2 Klerk-kassiers.
1 Assistent-Chef v/d. Centrale Werkplaats.	17 Ambtenaren.
1 Inspecteur.	2 Portiers.
1 Eerste technisch opzichter.	1 Magazijnklerk.
	3 Assistent-klerk-kassiers.
	16 Bedienden (trommel-afd.).
	22 „ (geldtafel, enz.).
	3 Magazijnarbeiders.
	91

Afdeeling Vervoer.

2 Adjunct-Inspecteurs.	697 Conducteurs.
2 Hoofd-controleurs.	489 Bestuurders.
27 Controleurs.	24 Wisselwachters en wacht-
15 Hoofd-conducteurs.	1256 kamerjongens.

Staldienst en Benzinemotortram.

1 Stalbaas.	4 Sleepers.
1 Chauffeur-conducteurs.	4 Chauffeurs.
4 Stalknechts.	24

Weg en Gebouwen, Bovenleiding, Onderhoud Automobielen.

1 Klerk.	1 Voorman-timmerman.
2 Ploegbazen (grootte ploegen).	2 Baas-railvegers.
5 „ (kleine „).	23 Railvegers.
2 Metselaar-aardwerkers.	2 Bazen bij de Bovenleiding.
2 Timmerlieden.	1 Palenbaas.
2 Timmerman-aardwerkers.	14 Monteurs.
2 Vuurwerkers.	11 Hulpmonteurs.
1 Smid.	1 Palenverver-Muurrozetten-aanmaker.
17 Wegwerkers 1 ^e kl.	9 Chauffeurs.
78 „ 2 ^e „ (waaronder 26 tijdelijke).	176

Remise- en Werkplaatspersoneel.

4 Depôtchefs.	54 Bankwerkers 1 ^e klasse.
8 Assistent-depôtchefs.	13 Leerling-bankwerkers.
27 Electriciens.	2 Koperslagers.
58 Bankwerkers.	1 Kopergieter.
3 Voorman-poetsers.	1 Vormer.
4 Ass.-voorman-poetsers.	1 Metaalgieter.
106 Poetsers.	11 Draaiers (waaronder 4 wielen-draaiers).
4 Wagenmakers.	3 Schavers.
3 Schilders.	2 Boorders.
3 Smeden.	2 Wagenlichters.
3 Voorslagers.	7 Smeden.
1 Gereedschapsman.	4 Voorslagers.
3 Oliemannen.	1 Autogen. lasscher en brander.
1 Zanddroger.	2 Electriche lasschers.
2 Tijdschrijvers.	15 Schilders.
1 Werkmeester.	20 Wagenmakers.
2 Bankwerkersbazen.	3 Zadelmakers.
1 Schildersbaas.	21 Electriciens.
1 Wagenmakersbaas.	18 Leerling-electriciens.
1 Baas-electricien.	4 Ankerwikkelaars.
1 Onderbaas.	423
1 Chef-electricien.	

Voor revisie en reiniging.

Alzoo:

Directie, Administratie en Toezicht	91
Afdeeling Vervoer (excl. dagconducteurs).	1256
Dagconducteurs	183
Staldienst en Benzinemotortram.	24
Weg en Gebouwen, Bovenleiding, Onderhoud automobielen . .	176
Remise- en Werkplaatspersoneel	423
Totaal	<u>2153</u>

Zieken en Ongevallen. Bijlage 8 geeft een overzicht van het aantal ziektegevallen en ongevallen in het tijdvak 15 October—31 December 1927. Hierover zij alsnog het volgende opgemerkt. Het korte tijdsverloop van 2½ maand is natuurlijk van invloed geweest op de cijfers aangevende de gemiddelde ziekteduur, d. w. z. deze cijfers zijn gunstiger dan wanneer het een heel jaar betrof. Aan den anderen kant bedenke men wel dat het hier een ongunstige periode van het jaar geldt, zoodat b.v. de in het overzicht genoemde minimum-cijfers betreffende het aantal zieken op één dag hooger zijn dan wanneer het een heel jaar betrof. Het gemiddeld aantal ziektedagen per man is herleid op één jaar en geeft alzoo een ongunstiger beeld dan verwacht mocht worden. Ook het gemiddeld aantal ongevaldagen per man is herleid op één jaar.

Overname van de bezittingen der R. E. T. M. Door den Gemeenteraad werd in zijn zitting van 17 Maart 1927 benoemd een Taxatie-Commissie, overeenkomstig artikel 10 van de concessie-voorwaarden der R. E. T. M.

Deze Commissie bestond uit de volgende heeren:

Ir. W. J. Burgersdijk, Directeur der Noord-Zuid-Hollandsche Tramweg Maatschappij te Haarlem;

Dr. A. C. van Rossem, Directeur van de Bierbrouwerij d'Oranjeboom te Rotterdam; en

N. C. van Goor, Architect te Rotterdam.

Deze heeren hebben den 25^{en} November 1927 het taxatie-rapport uitgebracht, waarmede de Gemeenteraad in zijn vergadering van 1 Maart 1928 accoord is gegaan.

Overeenkomstig dit taxatie-rapport zijn de hierna te noemen bezittingen der R. E. T. M. in handen van de Gemeente overgegaan tegen de daarbij vermelde bedragen:

Baan	f 2.861.000,—
Bovenleiding	„ 635.000,—
Rollend materieel	„ 2.057.000,—
Hulpvoertuigen en paarden	„ 43.000,—
Terreinen en gebouwen.	„ 2.161.000,—
Meubilair en verdere kantoorbehoeften.	„ 35.000,—
Werktuigen en verdere inventarissen der werkplaatsen en remises.	„ 184.000,—
Dienstkleding en verdere benodigdheden voor het personeel	„ 84.000,—
Magazijnvoorraden.	„ 204.000,—
Totaal	<u>f 8.264.000.—</u>

In het bedrag van f 2.861.000,— voor de sporen is begrepen een stelpost van f 20.000,— ter latere verrekening van door de gemeente Rotterdam aan de R. E. T. M. in liquidatie nog in rekening te brengen bedragen voor werkzaamheden aan de Parkkade, betrekking hebbend op de verlenging van lijn 1. Evenwel had een verrekening van deze stelpost tusschen de gemeente Rotterdam en de R. E. T. M. in liquidatie op 31 December 1927 nog niet plaats gehad, zoodat de sporen op de balans zijn opgevoerd voor een bedrag van f 2.841.000,—.

Tramlijnen. Op 31 December 1927 waren 15 lijnen in exploitatie, volgens ommestaand overzicht.

De wijziging der lengten sedert 30 Juni 1927 had de volgende oorzaken:

- Lijn 1: Verlenging langs de Parkkade;
- „ 4: Verlegging der sporen op den Goudschen Singel;
- „ 5: Spoorwijziging in de 1^e Middellandstraat;
- „ 10: Spoorwijziging in de 1^e Middellandstraat;
- „ 15: Verlegging der sporen op den Goudschen Singel.

Naast de cijfers uit het overzicht op blz. 8 kan hier nog vermeld worden de constructielengte; op 31 December 1927 bedroeg deze 125.030 M. Hieronder valt behalve de op blz. 8 aangegeven totale spoorlengte ook nog de lengte der sporen welke niet in exploitatie zijn, zoo b.v. het stuk spoor op de Geldersche Kade. De remise- en hulp-sporen vallen er niet onder.

Lijn.	Eindpunten der lijnen.	Lengte in Meters.				Geëxploiteerd over andere lijnen.
		Enkel spoor.	Dubbel spoor.	Totale lengte.	Exploitatie lengte.	
1	Honingerdijk—Park	39	5826	11691	5865	407 M. over lijn 1 en 4.
2	Centraal Station—Vlaskade	125	8719	17563	9251	638 " " 1, 2 en 14.
3	Heer Vrankestraat—Boompjes	140	3777	7694	4555	952 " " 1 en 2.
4	Oude Hoofdplein—Willemsplein	—	4387	8774	5339	1865 " " 1, 2, 3, 4 en 15.
5	Van Heusdestraat—Oudedijk	34	4947	9928	6846	2861 " " 1, 2, 3, 4 en 14.
6	Heer Vrankestraat—Prinsenhoofd	182	3693	7568	6736	3192 " " 1, 2, 3 en 4.
7	Beursplein—Delfshaven—Maasstation	—	5923	11846	9115	3473 " " 1, 2, 4 en 7.
8	Beursplein—Schiedam	—	3471	6942	6944	3513 " " 2, 3, 4, 5 en 7.
10	Oosterkade—Ruige Plaatweg	32	5331	10694	8876	2641 " " 1, 2, 3, 4, 7 en 10.
11	Lischplein—Mathenesserlaan	36	2977	5990	5654	5617 " " 1, 2 en 4.
12	Centraal Station—Groene Zoom	—	2472	4944	8089	6350 " " 1, 2, 4 en 12.
12A	Centraal Station—Groene Hilledijk	337	310	957	6997	517 " " 12A.
13	Wilhelminkade—Groene Hilledijk	135	2408	4951	3060	2762 " " 2, 3, 4, 6, 10 en 11.
14	Centraal Station—Hillegersberg	268	2289	4846	5319	3787 " " 2, 3, 4 en 5.
15	Spangen—Crooswijk	101	2540	5181	6428	
	Totaal (electriche tractie)	1429	59070	119569	99074	
	MOTORTRACTIE.					
	Rotterdam—Overschie	3872	514	4900	4866	480 " " 6.
	Totaal	5301	59584	124469	103940	

Werkzaamheden aan den weg. A. Vernieuwen, verwisselen en lichten van sporen.

In de Westerlaan werd $\pm$ 120 M. spoor verwisseld (thermitlассhen). De sporen op het Middensteiger en op de Groote Markt werden vernieuwd en op betonliggers gelegd; de sporen op het Moriaansplein en in de Lamsteeg werden vernieuwd. In de Benthuiserstraat werd 110 M. rail verwisseld en voorts werd in de St. Janstraat 150 M. spoor verwisseld. Op het Vasteland werden de sporen gelicht.

B. Kruisingen en wissels.

Van 15 October t/m. 31 December 1927 werden geen kruisingen en wissels vernieuwd.

C. Bogen.

De volgende bogen werden vernieuwd:

Buitenboog Admiraliteitskade	56 Meter.
Bogen Zeevischmarkt	220 "
Boog Van Hogendorpsplein	60 "
Boog Slagveld—Diergaardelaan	35 "
Boogje Noordsingel (bij trambrug)	20 "
S-boog Kaasmarkt	47 "
Bogen eindpunt lijn 4 (Oudehoofdplein)	100 "
Boog Lischplein	50 "
In de lus Rustwat werden de rails vernieuwd	84 "
Boog Willemsplein werd verwisseld	106 "

D. Benzinemotortramdienst Rotterdam—Overschie.
Wekelijksche revisie der sporen.

Gebouwen en terreinen. Op 31 December 1927 had de R. E. T. de volgende gebouwen en terreinen in eigendom:

1°. Remise met centrale werkplaats, hoofdkantoor, bijgebouwen en erven aan de Isaac Hubertstraat, ter gezamenlijke grootte van 82,36 A. Het complex bestaat uit:

- een remise met centrale werkplaats,
- hoofdkantoor,
- een bijgebouw met kleedingmagazijn, kantoorlokalen, schaftlokaal, enz.,
- een magazijngebouw met garage;

2°. Remise en erve aan den Oost-Zeedijk 84 (groot 38,48 A.) met de westelijke helft van de Elisabethstraat;

3°. Remise met loodsen, werkplaatsen en erve aan de Schiekade 133.

Het complex (groot 36,91 A.) bestaat uit: een remisegebouw met werk- en dienstlokalen, paardenstal en zolder, een autogarage en een zoutbergplaats met naastliggende hoefstal, en heeft een voor- en een achterterrein, respectievelijk aan de Schiekade en den Molenwaterweg gelegen. Een gedeelte van het remisegebouw met het open terrein aan den Molenwaterweg is verhuurd aan de firma Moerman & Robbers;

4°. Remise en erven aan de Velgersdijkstraat 2 en 4 (groot 22,24 A.);

5°. Remise met bovenwoningen, loods en erve aan den Nieuwen Binnenweg 362—386 en Schoonebergerweg 13 (groot 72,32 A.). De remise is voor een gedeelte overbouwd met woningen, n.l. 22 aan de zijde van den Nieuwen Binnenweg, 1 op den hoek van den Nieuwen Binnenweg en den Schoonebergerweg en 1 aan den Schoonebergerweg;

6°. Remise en erve aan de Kootsche Kade, Willem van Hillegaardsbergstraat en Hillegondastraat te Hillegersberg (groot 79,90 A.);

7°. Remise met huis, paardenstal, loodsen en erve aan den Straatweg van Rotterdam naar Overschie te Overschie (groot 25,97 A.);

8°. Terrein met huizen aan den Bergweg te Hillegersberg (groot 17,86 A.);

9°. Perceelen weiland, watering en weg aan den 's-Gravenweg te Rotterdam, ter gezamenlijke grootte van 101,19 A.;

10°. Weg en weiland nabij de Delftsche Schie te Overschie (tezamen groot 3,90 A.). De perceelen vormen een deel van den openbaren weg en zijn dus niet van waarde voor den bezitter;

11°. Mede-eigendom van 6 c.A. in een huis en erve aan den Straatweg naar Rotterdam te Overschie;

12°. Wachthuisjes (Hooge Boomen, Mauritsweg, Wilhelminakade, Goudsche Singel bij de Jonker Fransstraat, Maasstation, Overschie, Goudsche Singel bij de Hugo de Grootstraat, Tweede Rosestraat, Wolphaertsbocht, Groene Hilledijk, Claes de Vrieselaan, West-Zeedijk, Putschelaan, Westplein, Hofplein, Middensteiger, Van Hogendorpsplein, Slagveld, Randweg, voorts nog te Schiedam en een wachthuisje buiten dienst op het terrein te Overschie);

13°. Wachthuisjes met dienstlokaal (Beursplein, Oostplein, Stationsplein, Prins Hendrikkade, Oranjeboomstraat).

Volgens akten van 30 Januari 1906, 12 Juli 1906, 5 December 1911 en 21 Mei 1912 had de R. E. T. M. van het Hoogheemraadschap van Schieland in erfpacht verschillende perceelen (tezamen groot 95,23 A.), welke als tramweg werden gebruikt.

Het erfpachtsrecht liep af op 31 December 1927, behalve ten aanzien van 4 aren (in Delfshaven), waarvan het erfpachtsrecht voor onbepaalde tijd is verleend.

Werkzaamheden aan de gebouwen. Op het dak van de Centrale Werkplaats werden horren vernieuwd. In de remise Schiekade werd de kantoorruimte uitgebreid; in de remise Charlois werd een nieuw betonnen riool gelegd; de remise Kootsche Kade werd gedeeltelijk verstraat. Een nieuwe tegelvloer werd gelegd zoowel in de wachtkamer in de Oranjeboomstraat als in de wachtkamer in de 2^e Rosestraat. De wachtkamer op het Middensteiger werd gelicht en voorzien van een nieuwe gewapend beton- en tegelvloer.

Voorts werd aangevangen met de verbouwing van het bijgebouw aan de Isaäc Hubertstraat ten behoeve van meerdere kantoorruimte.

Centrale Werkplaats. Wegens verbouwing voor meerdere kantoorruimte moest de elektrische werkplaats uit het Bijgebouw worden overgeplaatst naar de Centrale Werkplaats.

In de schilderswerkplaats werden 4 nieuwe werkbanken geplaatst; voorts werden nog geplaatst een elektrische pomp-installatie voor de werkkuilen en een roterende gas-compressor.

Werkzaamheden in de centrale werkplaats. In het tijdvak 15 October—31 December 1927 kwamen 224 motorwagens en 43 volgwagens naar de Centrale Werkplaats.

Van de motorwagens kwamen er 4 in groote rivisie, terwijl 19 motor- en 3 volgwagens in reparatie kwamen wegens aanrijding. Een nadere uiteenzetting der aan de binnengekomen wagens verrichte werkzaamheden volgt hieronder:

	motorwagens.	volgwagens.
gelicht voor wielen en nagezien voor rem- en trekwerk	91	18
diverse reparatiën door de elektrische afdeling	112	3
diverse reparatiën door de wagenmakerij	31	5
diverse reparatiën door de bankwerkerij	15	4
bijgeschilderd	22	2
opnieuw geschilderd	5	

12 open volgwagens werden geheel nagezien, terwijl 7 open volgwagens geheel nagezien en opnieuw geschilderd werden.

Voorts werden nog tal van werkzaamheden verricht voor de Afdeeling Weg en Gebouwen en voor de Bovenleiding.

Wagenpark. Het wagenpark onderging geen verandering en bestond op 31 December 1927 uit:

	10 motorwagens	à 32 plaatsen =	320 plaatsen.
	141 „	„ 33 „	= 4653 „
	25 „	„ 36 „	= 900 „
Voor de	25 „	„ 38 „	= 950 „
lijnen met	20 „	„ 51 „	= 1020 „
electrische	50 gesloten bijwagens	„ 29 „	= 1450 „
tractie.	56 semi-convertible wagens	„ 42 „	= 2352 „
	10 open bijwagens	„ 34 „	= 340 „
	30 „	„ 41 „	= 1230 „
Voor de	1 dubbele motortram	„ 40 „	= 40 „
lijn naar	1 enkele „	„ 26 „	= 26 „
Overschie.	4 „ motortrams	„ 28 „	= 112 „

Totaal 373 rijtuigen met 13393 plaatsen.

- 1 directie-auto.
- 1 dienst-auto.
- 1 trommel-auto (2 tons).
- 1 „ (1 „).
- 1 coupé.
- 4 montagewagens met paardentraction (waarvan 1 op spoorwielen).
- 4 auto-montagewagens.
- 2 vrachtauto's.
- 4 sleeperswagens.
- 2 sleeperswagens voor railtransport.
- 1 railtransportwagen.
- 1 aanhang-railwagen.
- 3 mallejans.
- 1 mestwagen.
- 1 fouragewagen.
- 3 wagens (trommeldienst).

- 2 stortkarren.
- 2 zandstrooikarren.
- 17 handwagens.
- 1 meetwagen voor de bovenleiding.
- 1 lorrie-trommelwagen.
- 1 draadspanwagen.
- 3 gesloten handwagens voor wisselreparatie.
- 1 schaffkeetwagen.
- 2 ijzeren vuilniswagens.
- 1 slijpwagen.
- 11 zoutwagens.
- 2 pekewagens.
- 4 open paardentramwagens (breed spoor).
- 2 „ „ (smal „).
- 4 dichte „ (breed „).

Tractie. Over het tijdvak 15 October—31 December 1927 werd door het Gemeente-Electriciteitsbedrijf te Rotterdam ten behoeve van den tramdienst 2.699.270 K.W.U. geleverd, waarvoor f 165.802,78 moest worden betaald. Ten behoeve van de Centrale Werkplaats en de remises werd geleverd 23.094 K.W.U., waarvoor f 1406,90 moest worden betaald. Voor verlichting, verwarming, enz. werd geleverd 26.184 K.W.U. (f 1611,91). In totaal werd dus door het Gemeente-Electriciteitsbedrijf te Rotterdam 2.748.548 K.W.U. geleverd.

Door de gemeente Hillegersberg werd, ten behoeve van de remise aan de Kootsche Kade, geleverd voor beweegkracht 348 K.W.U. en voor verlichting en verwarming 11.441 K.W.U., waarvoor respectievelijk f 68,89 en f 1680,78 moest worden betaald. Bovendien werd 4 K.W.U. geleverd voor de electrisch bewogen brug aan den Straatweg te Hillegersberg.

Het stroomverbruik voor electrische tractie bedroeg per wagenkilometer 0,744 K.W.U., tegen 0,717 K.W.U. over het R. E. T. M.-boekjaar 1926/27. Bij de berekening van het stroomverbruik werd een bijwagenkilometer gelijkgesteld aan een halve motorwagenkilometer.

Over het tijdvak 15 October—31 December 1927 moest overeenkomstig de kolenclausule een toeslag worden betaald van f 17.542,61.

Voor gebruik, onderhoud en vernieuwing van voedingskabels werd een bedrag van f 6526,58 betaald.

Bovenleiding. In het tijdvak 15 October—31 December 1927 werd de bovenleiding der lijnen 1, 2, 8, 10, 13 en 14 gecontroleerd. De bovenleiding van lijn 4 op de Goudsche Singel werd gewijzigd, terwijl die van lijn 7 in de Havenstraat werd omgelegd. Voorts werd de bovenleiding aangelegd in het nieuwe gedeelte van de remise aan de Velgersdijkstraat en werd het nieuwe stuk bovenleiding van lijn 1 langs de Parkkade afgemonteerd.

Verder werden nog de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
het voedingshuisje No. 11 aan de Wilhelminakade werd verplaatst;
aan den Bergweg werd een elektrische wissel aangebracht voor de lijnen 3, 6 en 14;

de muurrozetten langs de lijnen 1 en 2 werden nagekeken;
de palen van lijn 4 op de Goudsche Singel werden geschilderd;
aan den Oostzeedijk werden afgemonteerd de condensators, aangebracht om radio-tramstoring te verminderen.

Ten behoeve en voor rekening van het Gemeente-Electriciteitsbedrijf werd aan de Centrale „Schiehaven” aangelegd de bovenleiding voor een kolenspoor.

Hieronder volgt een overzicht van de verbruikte hoeveelheid arbeidsdraad in het tijdvak 15 October—31 December 1927.

Arbeidsdraad van 50 m.M².:

's-Gravendijkwal	600	Meter	Lijn 10
Schietbaanlaan	500	„	„ 10
Claes de Vrieselaan	500	„	„ 10
Westzeedijk	150	„	„ 7
Havenstraat	400	„	„ 7
Remise Velgersdijkstraat	220	„	—

2370

Bijdraden 300

Totaal 2670

Arbeidsdraad van 65 m.M².:

Goudsche Singel	1450	„	Lijn 4
Van Hogendorpsplein	180	„	diverse lijnen
Hillegersberg	25	„	Lijn 14
Centrale „Schiehaven”	210	„	—

1865

Bijdraden 170

Totaal 2035

Paarden. In het tijdvak 15 October—31 December 1927 werden geen paarden aangekocht en evenmin verkocht. Op 31 December 1927 waren 13 paarden aanwezig.

De kosten voor voeding der paarden bedroegen over genoemd tijdvak f 1467,51, d.i. per paard en per dag f 1,45, tegen f 1,33 over het R.E.T.M.-boekjaar 1926/27, f 1,40 over 1925/26, f 1,43 over 1924/25 en f 1,74 over 1923/24.

Gebruikt werden 8034 K.G. haver en 8112 K.G. hooi.

Vervoer. In het tijdvak 15 October—31 December 1927 werden door de R.E.T. 846.991 reizigers meer vervoerd dan door de R.E.T.M. in het overeenkomstige tijdvak van 1926, d.i. een toename van 6,10 %.

Het vervoer op de lijnen 1 en 3 vertoonde een duidelijke achteruitgang (respectievelijk 8,25 % en 10,15 %); dat op lijn 13 is zelfs zeer sterk achteruitgegaan (37,68 %). De lijnen 4, 5 en 10 vertoonen een niet noemenswaardige achteruitgang (resp. 1,00 %, 0,12 % en 0,36 %), maar bij lijn 7 bedraagt de vermindering van het aantal vervoerde passagiers 3,00 %.

De motortramdienst op Overschie en lijn 11 boekten een minimale vooruitgang (resp. 0,13 % en 0,44 %), doch de overige lijnen vertoonden een sterken vooruitgang, n.l. lijn 15: 7,92 %, lijn 6: 8,69 %, lijn 8: 9,42 %, lijn 12: 15,50 %, lijn 12A: 21,19 %, lijn 14: 30,48 % en lijn 2: 54,15 %.

Lijn 2 werd 23 October 1926 heropend en tevens doorgetrokken naar de Vlaskade. Hier is dus vergeleken het tijdvak 23 October—31 December 1926 met het overeenkomstige tijdvak van 1927. Werden aanvankelijk (na heropening) op deze lijn per maand 325.000 à 350.000 reizigers vervoerd, zoo steeg dit aantal later tot meer dan 450.000.

De invoering van den 7¹/₂-minutendienst (1 November 1926) op lijn 14 is stellig van grooten invloed geweest op de sterke toename van het reizigersvervoer.

Sedert 22 April 1927 is het aan interlocale autobusondernemingen verboden reizigers in lokaal verkeer op te nemen. Dit besluit en een gunstiger conjunctuur hebben ongetwijfeld een goeden invloed uitgeoefend op het reizigersvervoer.

Electrisch geëxploiteerde lijnen (15 October—31 December 1927).					
	Totaal aantal vervoerde reizigers.	Totale opbrengst.	Grootste opbrengst per dag.	Kleinste opbrengst per dag.	Gemiddelde opbrengst per reiziger.
		Guldens.			Centen.
Lijn 1	798.377	72.976,76	1.152,37	689,07	9,14
" 2	1.194.288	111.638,11	2.576,58 ⁵	884,65	9,35
" 3	504.612	46.645,04	778,67 ⁵	378,82 ⁵	9,24
" 4	647.130	59.047,39 ⁵	1.023,44 ⁵	461,65	9,12
" 5	1.923.637	179.556,38	3.003,03	1.792,38	9,33
" 6	708.119	64.931,38	1.186,92	599,52	9,17
" 7	1.234.085	114.244,93	2.010,28	984,79	9,26
" 8	1.975.672	197.948,33	3.648,50 ⁵	1.896,65	10,02
" 10	1.241.843	117.499,89	2.439,33	1.208,31	9,46
" 11	1.050.928	97.871,51	1.664,15	1.016,60	9,31
" 12	673.598	62.080,56	1.158,58	581,39	9,22
" 12A	513.701	46.797,06	1.005,24	410,05	9,11
" 13	131.458	12.161,46 ⁵	251,80	113,07 ⁵	9,25
" 14	411.590	45.992,89	895,16	433,35	11,17
" 15	1.607.184	151.576,31	2.810,46	1.390,57	9,43
Totaal Electriche lijnen	14.616.222	1.380.968,21	23.586,61 ⁵	13.876,25	9,45

De in de voorafgaande tabel vermelde maxima vielen op:

Zondag 16 October (12° C.; regenachtig weer) voor lijn 1
 Zaterdag 22 " (11° C.; somber weer) . . . " 6
 " 5 November (8° C.; regenbuien) . . . " 3 en 5
 " 26 " (6° C.; regenachtig weer) " 2
 " 3 December (3° C.; goed weer) . . . " 8
 " 24 " (9° C.; regen) " 7
 Zondag 25 " (7° C.; regen) " 12A
 Maandag 26 " (5° C.; regen; 's avonds sneeuwstorm) voor lijn 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15.

De minima vielen op:

Vrijdag 21 October (11° C.; goed weer; 's namiddags regen) voor lijn 2, 8, 11, 12A, 15
 Vrijdag 18 November (0° C.; goed weer) . voor lijn 10
 Zondag 27 " (5° C.; goed weer) . . . 13
 Vrijdag 9 December (3° C.; goed weer) . . . 5, 12, 14
 Zondag 18 " (0-4° C.; goed weer; ijsclub geopend) voor lijn 1, 3, 4, 6, 7.

Voor de motortramdienst op Overschie viel het maximum (f 311,91) op Zondag 30 October, en het minimum (f 132,42) op Vrijdag 9 December. Het maximum voor de gezamenlijke electriche lijnen viel op 2^e Kerstdag, en het minimum op 9 December. De hoogste dag-opbrengst van motortram en electriche lijnen gezamenlijk bedroeg f 23.730,68⁵ en viel op 2^e Kerstdag, de laagste dag-opbrengst viel op 9 December en bedroeg f 14.008,67.

Electriche lijnen.					
Maanden.	Aantal ingezamelde coupons.	Storting betalende reizigers.	Totale opbrengst.	Abonne-menten, Schoolkaarten en diversen.	Totaal.
		Guldens.			
15-31 October	342.922	270.744,60	301.607,58	22.134,32	323.741,90
November	710.664	464.482,10	528.441,86	26.507,75	554.949,61
December	735.293	484.742,40	550.918,77	34.530,41	585.449,18
	1.788.879	1.219.969,10	1.380.968,21	83.172,48	1.464.140,69

Over het tijdvak 15 October—31 December 1927 werd door de R. E. T. aan den Gemeentelijken Veerdienst een bedrag van f 231,72 uitgekeerd. (Uit de opbrengst der afgegeven overstapkaartjes van 12⁵ ct., recht gevend op een overtocht per veerboot, was de R. E. T. een bedrag van 2 ct. per overstapkaartje aan den Gemeentelijken Veerdienst verschuldigd.) De zuivere opbrengst is dus f 1.464.140,69—f 231,72= f 1.463.908,97.

Rotterdam—Overschie.					
Maanden.	Aantal ingezamelde coupons.	Storting betalende reizigers.	Totale opbrengst.	Abonnementen, Schoolkaarten en diversen.	Totaal.
		Guldens.			
15 31 October .	433	3.602,95	3.641,92	1.144,05	4.785,97
November	967	6.145,95	6.232,98	829,—	7.061,98
December	1000	5.804,45	5.894,45	861,19	6.755,64
	2400	15.553,35	15.769,35	2.834,24	18.603,59

Onder de diversen zijn begrepen: het vervoer van gemeente-ambtenaren voorzien van vooruitbetaalde plaatsbewijzen, het vervoer van telegrammen en brievenbestellers voorzien van postcoupons, extra-trams, enz. Er werden 1815 abonnementen afgegeven, waarvan de opbrengst, welke ten bate van het tijdvak 15 October—31 December 1927 komt, f 36.098,16 bedroeg (hiervan f 33.756,70 ten bate van de Electriche lijnen en f 2341,46 ten bate van de Motortram). Voorts werden er 3671 schoolkaarten verkocht met een opbrengst van f 14.038,63 (Electriche lijnen f 13.673,26; Motortram f 365,37). Aan Van Ditmar's Kiosken-Onderneming werden 170.000 couponboekjes van f 0,90 verkocht.

Voor verdere cijfers raadplege men de bijlagen. In den „Staat van Opbrengsten en Vervoerde Reizigers” zijn de cijfers betreffende het tijdvak 1 Juli—14 October 1927 mede opgenomen, aangezien zij door de R. E. T. M. niet in een verslag zijn vastgelegd.

De bijlagen 3-7 geven een overzicht van de verkeersongevallen. Bijlage 3 geeft een algemeen overzicht van het aantal verkeersongevallen, terwijl bijlage 4 een groepeerings daarvan geeft naar het tijdstip van den dag waarop het ongeval plaats had. De meeste ongevallen veroorzaakten slechts geringe materiele schade; in één geval werd aan het materieel der R. E. T. groote schade toegebracht, terwijl in 5 andere gevallen andere bij het ongeval betrokken voertuigen groote materiele schade opliepen.

Het aantal ongevallen waarin slechts materiele schade werd toegebracht bedroeg 75 % van het totale aantal ongevallen; het aantal

met persoonlijk letsel circa 15 % van het totaal. Het aantal personen dat letsel opliep bedroeg 70, waarvan ongeveer 80 % voorbijgangers. De meeste ongevallen kwamen voor tusschen 11 uur v.m. en 2 uur n.m., zooals ook uit de bijlagen 4 en 6 blijkt; de ernstigste echter voornamelijk tusschen 5 uur n.m. en 8 uur n.m.

Ten slotte geeft nog bijlage 7 een specificatie der verkeersongevallen naar de daarbij betrokken lijnen. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit, dat bij een ongeval meer dan één lijn betrokken kan zijn. Bij de beoordeeling van het aantal ongevallen neme men in aanmerking het zeer drukke verkeer met voertuigen van allerlei aard in een havenstad als Rotterdam.

Balans en Hierover zij alsnog het volgende opgemerkt. Er was **Bedrijfsrekening** op 31 December 1927 een voordeelig saldo van f 12.915,18. Met de overname van het bedrijf der R. E. T. M. door de gemeente Rotterdam stond een periode van ingrijpende veranderingen voor de deur. Aan het personeel werden, ingevolge het Raadsbesluit van 7 October 1927 (zie blz. 1 van dit verslag) hoogere bedragen aan loonen en salarissen uitgekeerd. Het tijdsverloop van 15 October tot 31 December 1927 was echter te kort om het tot stand komen van verdere groote veranderingen reeds toen mogelijk te maken. Deze zullen geleidelijk in 1928 en daarna moeten komen. Het tramnet van Rotterdam zal herzien en uitgebreid moeten worden en bovendien zal een groot aantal nieuwe wagens moeten worden aangeschaft. Van de bestaande wagens is in de laatste jaren zeer veel geveegd; een deel hiervan zal grondig moeten worden nagezien; een ander deel moet worden verbouwd en gemoderniseerd. Deze verbeteringen zullen echter met zich medebrengen een toename van de exploitatiekosten en van het kapitaal dat in het bedrijf wordt vastgelegd; bijgevolg zullen jaarlijks steeds grootere bedragen voor rente en afschrijvingen moeten worden gereserveerd. Deze bedragen zullen moeten worden gevonden uit het exploitatie-overschot. Van een winstgevend bedrijf zal voorshands vermoedelijk geen sprake kunnen zijn.

De volgende cijfers geven eenig beeld van de positie van het bedrijf:

Aantal inwoners van het tramgebied (Rotterdam, Overschie, Hillegersberg en een gedeelte van Schiedam)	604.000
Lengte van het net (in Meters)	64.885
Aantal vervoerde reizigers	14.734.359

Aantal ritten per inwoner ¹⁾	114
Aantal motorwagen-kilometers	2.886.102
Aantal bijwagens-kilometers	1.482.698
Aantal motortram-kilometers	70.637
Totaal aantal wagenkilometers	4.439.437
Aantal reizigers per wagenkilometer	3,32
Aantal wagenkilometers per inwoner ¹⁾	34,39
Aantal wagenkilometers per baankilometer ¹⁾	320.171
Aantal baankilometers per 10.000 inwoners	1,07
Opbrengst van het vervoer f	1.482.512,56
Opbrengst van het vervoer in cts. per reiziger	10,06
Opbrengst van het vervoer in cts. per wagenkilometer	40,09
Exploitatie-uitgaven f	1.290.496,85
Exploitatie-uitgaven in cts. per reiziger	8,76
Exploitatie-uitgaven in cts. per wagenkilometer	34,90
Exploitatie-overschot f	192.015,71
Exploitatie-overschot in cts. per reiziger	1,30
Exploitatie-overschot in cts. per wagenkilometer	5,19
Exploitatie-coëfficiënt	87,05
Kapitaal f	8.264.000,—
Afschrijvingen „	100.000,—
Rente „	86.035,84
Gemiddelde rijsnelheid (in K.M.) per uur	13,40

Opgemerkt moet worden dat onder de 14.734.359 vervoerde reizigers niet begrepen zijn de reizigers reizend op abonnementen, schoolkaarten, enz. Daarentegen is onder de opbrengst van het vervoer wel begrepen de opbrengst van abonnementen, schoolkaarten, enz. Bij het berekenen van de opbrengst, respectievelijk de exploitatie-uitgaven en het exploitatie-overschot in cts. per wagenkilometer is 1 bijwagens-kilometer = $\frac{1}{2}$ motorwagen-kilometer en 1 motortram-kilometer = 1 motorwagen-kilometer gesteld.

De opbrengst van het vervoer per reiziger zoowel als per wagenkilometer is gestegen vergeleken bij het R. E. T. M.-boekjaar 1926/27 (toenmaals resp. 9,95 en 38,79); hetzelfde is het geval met het exploitatie-overschot (bij de R. E. T. M. resp. 1,12 en 4,37). De exploitatie-uitgaven per wagenkilometer vertoonen eveneens een stijging, n.l. van 34,42

¹⁾ Herleid op één jaar.

tot 34,90; doch de uitgaven per reiziger zijn gedaald en wel van 8,83 tot 8,76. De exploitatie-coëfficiënt daalde van 88,72 tot 87,05. Onder exploitatie-coëfficiënt wordt verstaan het percentage van de opbrengst van het vervoer dat noodig is om de exploitatie-uitgaven te dekken.

De Directeur,
NIEUWENHUIS.

BIJLAGEN.

	Bladz.
1. Staat van opbrengsten en vervoerde reizigers. . . .	23—32
2. Aantal vervoerde reizigers per wagenkilometer en opbrengst per wagenkilometer	34
3. Overzicht van het aantal verkeersongevallen in het tijdvak 15 October—31 December 1927.	35
4. Groepeerings van het aantal verkeersongevallen naar het tijdstip van den dag waarop het ongeval plaats had .	36
5. Overzicht van het aantal personen dat bij de verkeersongevallen letsel opliep	37
6. Groepeerings der gevallen van persoonlijk letsel naar het tijdstip van den dag waarop het ongeval plaats had .	38
7. Specificatie der verkeersongevallen naar de daarbij betrokken lijnen	39
8. Overzicht van het aantal ziektegevallen en ongevallen in het tijdvak 15 October—31 December 1927. . .	40
9. Zieken- en Ondersteuningsrekening	41
10. Balans (31 December 1927).	42—43
11. Bedrijfsrekening over het tijdvak 15 October—31 December 1927	44—45

BIJLAGE I.

STAAT VAN OPBRENGSTEN EN VERVOERDE REIZIGERS.

Bijlage I. Lijn 1. Honingerdijk—Park.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	66.995	38.882	105.877	391.359	f 35.847,11
Augustus	67.739	38.682	106.421	373.467	„ 34.148,74
September	65.449	35.666	101.115	327.464	„ 29.874,98
1—14 October . .	31.341	15.015	46.356	142.980	„ 13.123,29
	231.524	128.245	359.769	1.235.270	f 112.994,12
R. E. T.					
15—31 October .	40.373	17.329	57.702	179.466	f 16.414,83
November	70.791	29.913	100.704	303.358	„ 27.707,59
December	73.108	31.140	104.248	315.553	„ 28.854,34
	184.272	78.382	262.654	798.377	f 72.976,76

Lijn 2. Centraal Station—Vlaskade.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	90.423	81.942	172.365	451.739	f 42.266,52
Augustus	88.187	82.031	170.218	512.760	„ 48.061,91 ⁵
September	79.953	77.170	157.123	442.595	„ 41.318,46 ⁵
1—14 October . .	36.582	36.393	72.975	201.965	„ 18.892,88
	295.145	277.536	572.681	1.609.059	f 150.539,78
R. E. T.					
15—31 October .	45.443	45.140	90.583	260.591	f 24.359,64 ⁵
November	80.890	77.816	158.706	460.413	„ 43.022,76 ⁵
December	87.158	85.770	172.928	473.284	„ 44.255,70
	213.491	208.726	422.217	1.194.288	f 111.638,11

Bijlage I. Lijn 3. Heer Vrankestraat—Boompjes.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	55.622	—	55.622	206.778	f 19.088,73 ⁵
Augustus	56.129	—	56.129	213.054	„ 19.681,11 ⁵
September	55.743	30	55.773	204.306	„ 18.852,47
1—14 October . .	25.930	—	25.930	90.375	„ 8.358,99
	193.424	30	193.454	714.513	f 65.981,31
R. E. T.					
15—31 October .	31.452	—	31.452	108.288	f 10.012,48 ⁵
November	55.638	—	55.638	193.929	„ 17.922,04
December	57.422	—	57.422	202.395	„ 18.710,51 ⁵
	144.512	—	144.512	504.612	f 46.645,04

Lijn 4. Oude Hoofdplein—Willemsplein.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	65.051	—	65.051	278.554	f 25.650,46 ⁵
Augustus	65.962	—	65.962	308.787	„ 28.473,72 ⁵
September	64.323	—	64.323	275.592	„ 25.220,03
1—14 October . .	30.006	—	30.006	118.439	„ 10.863,26
	225.342	—	225.342	981.372	f 90.207,48
R. E. T.					
15—31 October .	36.389	—	36.389	143.848	f 13.154,91
November	64.341	—	64.341	249.033	„ 22.738,32 ⁵
December	66.478	—	66.478	254.249	„ 23.154,16
	167.208	—	167.208	647.130	f 59.047,39 ⁵

Bijlage I. Lijn 5. Oude Dijk—Van Heusdestraat.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	89.192	88.474	177.666	703.953	f 65.650,—
Augustus	89.737	89.006	178.743	735.380	„ 68.577,57
September	86.484	85.779	172.263	747.183	„ 69.586,99
1—14 October . .	40.270	39.943	80.213	339.046	„ 31.768,96
	305.683	303.202	608.885	2.525.562	f 235.583,52
R. E. T.					
15—31 October .	48.814	48.423	97.237	412.970	f 38.629,03
November	86.388	85.661	172.049	730.229	„ 68.152,81
December	90.595	89.463	180.058	780.438	„ 72.774,54
	225.797	223.547	449.344	1.923.637	f 179.556,38

Lijn 6. Heer Vrankestraat—Prinsenhooft.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	81.132	—	81.132	270.810	f 24.896,13 ⁵
Augustus	83.110	—	83.110	282.672	„ 26.007,92 ⁵
September	82.298	—	82.298	271.182	„ 24.821,20
1—14 October . .	38.384	—	38.384	121.725	„ 11.196,83
	284.924	—	284.924	946.389	f 86.922,09
R. E. T.					
15—31 October .	48.702	1.638	50.340	169.387	f 15.582,80 ⁵
November	83.220	578	83.798	268.818	„ 24.643,92
December	85.063	—	85.063	269.914	„ 24.704,65 ⁵
	216.985	2.216	219.201	708.119	f 64.931,38

Bijlage I. Lijn 7. Beursplein—Maasstation.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	123.313	3.347	126.660	494.483	f 45.828,71 ⁵
Augustus	123.831	9.126	132.957	512.677	„ 47.492,32 ⁵
September	119.698	9.396	129.094	491.584	„ 45.495,66 ⁵
1—14 October . .	55.826	2.080	57.906	218.519	„ 20.307,46 ⁵
	422.668	23.949	446.617	1.717.263	f 159.124,17
R. E. T.					
15—31 October .	67.514	2.312	69.826	263.721	f 24.478,12 ⁵
November	119.712	4.896	124.608	470.116	„ 43.477,69 ⁵
December	123.260	4.515	127.775	500.248	„ 46.289,11
	310.486	11.723	322.209	1.234.085	f 114.244,93

Lijn 8. Beursplein—Schiedam.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	100.143	99.970	200.113	732.109	f 74.579,24
Augustus	98.877	98.175	197.052	740.611	„ 75.178,24 ⁵
September	95.015	94.597	189.612	710.694	„ 71.391,62 ⁵
1—14 October . .	44.728	44.230	88.958	338.154	„ 34.114,62 ⁵
	338.763	336.972	675.735	2.521.568	f 255.263,73 ⁵
R. E. T.					
15—31 October .	53.691	53.509	107.200	417.260	f 42.208,12
November	96.277	95.056	191.333	764.415	„ 76.905,80 ⁵
December	99.315	97.672	196.987	793.997	„ 78.834,40 ⁵
	249.283	246.237	495.520	1.975.672	f 197.948,33

Bijlage I. Lijn 10. Ruigeplootweg—Oosterkade.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	110.235	92.936	203.171	526.935	f 49.965,50
Augustus	110.654	93.011	203.665	560.208	„ 53.109,33
September . . .	107.470	89.796	197.266	497.373	„ 47.058,—
1—14 October .	50.133	41.880	92.013	219.555	„ 20.846,82
	378.492	317.623	696.115	1.804.071	f 170.979,65
R. E. T.					
15—31 October .	60.791	50.745	111.536	271.679	f 25.776,68
November . . .	107.470	89.796	197.266	473.480	„ 44.779,22
December . . .	111.072	92.815	203.887	496.684	„ 46.943,99
	279.333	233.356	512.689	1.241.843	f 117.499,89

Lijn 11. Lischplein—Mathenesserlaan.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	71.317	39.132	110.449	403.235	f 37.537,05
Augustus	71.446	38.957	110.403	375.983	„ 34.960,26
September . . .	68.983	37.708	106.691	391.597	„ 36.431,43
1—14 October .	32.207	17.586	49.793	186.445	„ 17.479,25
	243.953	133.383	377.336	1.357.260	f 126.407,99
R. E. T.					
15—31 October .	39.033	21.387	60.420	222.331	f 20.767,02
November . . .	69.482	38.146	107.628	404.910	„ 37.696,75
December . . .	72.492	39.677	112.169	423.687	„ 39.407,74
	181.007	99.210	280.217	1.050.928	f 97.871,51

Bijlage I. Lijn 12. Centraal Station—Groene Zoom.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	57.330	57.330	114.660	254.632	f 23.508,55
Augustus	57.293	57.293	114.586	288.618	„ 26.686,24
September . . .	55.980	55.509	111.489	280.806	„ 25.898,92
1—14 October .	26.837	26.106	52.943	126.878	„ 11.717,92
	197.440	196.238	393.678	950.934	f 87.811,63
R. E. T.					
15—31 October .	31.145	31.145	62.290	154.269	f 14.240,57
November . . .	55.006	55.006	110.012	259.567	„ 23.913,16 ⁵
December . . .	56.868	56.844	113.712	259.762	„ 23.926,82 ⁵
	143.019	142.995	286.014	673.598	f 62.080,56

Lijn 12A. Centraal Station—Groene Hilledijk.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	47.384	1.716	49.100	175.765	f 16.102,35 ⁵
Augustus	49.099	3.948	53.047	204.639	„ 18.791,31 ⁵
September . . .	47.983	2.952	50.935	193.360	„ 17.584,20
1—14 October .	22.580	539	23.119	86.331	„ 7.881,11
	167.046	9.155	176.201	660.095	f 60.358,98
R. E. T.					
15—31 October .	29.171	1.077	30.248	112.133	f 10.239,55
November . . .	51.340	3.133	54.473	196.045	„ 17.856,54
December . . .	53.981	4.184	58.165	205.523	„ 18.700,97
	134.492	8.394	142.886	513.701	f 46.797,06

Bijlage I. Lijn 13. Wilhelminakade—Groene Hilledijk.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	40.079	—	40.079	57.119	f 5.103,38 ⁵
Augustus	40.132	—	40.132	54.595	„ 4.953,10 ⁵
September	38.790	—	38.790	53.129	„ 4.852,86 ⁵
1—14 October . .	18.087	—	18.087	22.653	„ 2.081,09
	137.088	—	137.088	187.496	f 16.990,44 ⁵
R. E. T.					
15—31 October . .	21.899	—	21.899	29.197	f 2.678,62
November	38.790	—	38.790	48.461	„ 4.479,89 ⁵
December	40.098	—	40.098	53.800	„ 5.003,15
	100.787	—	100.787	131.458	f 12.161,66 ⁵

Lijn 14. Centraal Station—Hillegersberg.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	47.372	27.212	74.584	211.220	f 25.343,55
Augustus	46.805	29.181	75.986	235.470	„ 28.214,11
September	44.098	14.074	58.172	177.180	„ 20.486,56
1—14 October . .	20.208	948	21.156	72.979	„ 8.317,28
	158.483	71.415	229.898	696.849	f 82.361,50
R. E. T.					
15—31 October . .	24.604	1.151	25.755	87.343	f 9.894,94
November	43.514	2.325	45.839	150.912	„ 16.935,45
December	45.090	4.126	49.216	173.335	„ 19.162,50
	113.208	7.602	120.810	411.590	f 45.992,89

Bijlage I. Lijn 15. Spangen—Crooswijk.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	85.723	85.723	171.446	599.611	f 56.578,42
Augustus	87.991	87.558	175.549	644.055	„ 60.751,56
September	85.770	85.694	171.464	620.997	„ 58.497,40
1—14 October . .	39.615	39.465	79.080	284.229	„ 26.889,46
	299.099	298.440	597.539	2.148.892	f 202.716,84
R. E. T.					
15—31 October . .	48.055	47.854	95.909	351.179	f 33.170,25
November	86.113	85.044	171.157	617.117	„ 58.209,89
December	88.054	87.412	175.466	638.888	„ 60.196,17
	222.222	220.310	442.532	1.607.184	f 151.576,31

Recapitulatie der Lijnen met Electric Tram.					
Maanden.	Aantal afgelegde kilometers.			Aantal reizigers.	Opbrengst.
	Motor-wagens.	Bijwagens.	Totaal.		
R. E. T. M.					
Juli	1.131.311	616.664	1.747.975	5.758.302	f 547.945,73
Augustus	1.136.992	626.968	1.763.960	6.042.976	„ 575.087,48
September	1.098.037	588.371	1.686.408	5.685.042	„ 537.370,80
1—14 October . .	512.734	264.185	776.919	2.570.273	„ 243.839,23
	3.879.074	2.096.188	5.975.262	20.056.593	f 1.904.243,24
R. E. T.					
15—31 October . .	627.076	321.710	948.786	3.183.662	f 301.607,58
November	1.108.972	567.370	1.676.342	5.590.803	„ 528.441,86
December	1.150.054	593.618	1.743.672	5.841.757	„ 550.918,77
	2.886.102	1.482.698	4.368.800	14.616.222	f 1.380.968,21

Bijlage I. Rotterdam—Overschie.			
Maanden.	Aantal afgelegde Kilometers.	Aantal reizigers.	Opbrengst.
R. E. T. M.			
Juli	28.183	45.229	<i>f</i> 6.098,60
Augustus	27.781	48.197	„ 6.478,77
September	27.272	43.980	„ 5.906,74
1-14 October.	12.913	21.648	„ 2.932,48
	96.149	159.054	<i>f</i> 21.416,59
R. E. T.			
15—31 October.	15.524	27.086	<i>f</i> 3.641,92
November	26.915	46.590	„ 6.232,98
December	28.198	44.461	„ 5.894,45
	70.637	118.137	<i>f</i> 15.769,35

BIJLAGE II.

Bijlage II.						
Lijn.	Aantal vervoerde reizigers per wagenkilometer.			Opbrengst per wagenkilometer.		
	15-31 October 1927.	November 1927.	December 1927.	15-31 October 1927.	November 1927.	December 1927.
				Centen.		
1	3,11	3,01	3,03	28,45	27,51	27,68
2	2,88	2,90	2,74	26,89	27,11	25,59
3	3,44	3,48	3,52	31,83	32,21	32,58
4	3,95	3,87	3,82	36,15	35,34	34,83
5	4,25	4,24	4,33	39,73	39,61	40,42
6	3,36	3,20	3,17	30,96	29,41	29,04
7	3,78	3,77	3,92	35,06	34,89	36,23
8	3,89	4,00	4,03	39,37	40,19	40,02
10	2,44	2,40	2,44	23,11	22,70	23,02
11	3,68	3,76	3,78	34,37	35,03	35,13
12	2,48	2,36	2,28	22,86	21,74	21,04
12A	3,71	3,60	3,53	33,85	32,78	32,15
13	1,33	1,25	1,34	12,23	11,55	12,48
14	3,39	3,29	3,52	38,42	36,95	38,94
15	3,66	3,61	3,64	34,59	34,01	34,11
Totaal electrische lijnen	3,36	3,34	3,35	31,79	31,52	31,60
Motortram	1,95	1,90	1,75	23,46	23,16	20,90

Bijlage III.

Overzicht van het aantal verkeersongevallen in het tijdvak 15 October—31 December 1927.

Maand.	Geen materieele schade en geen persoonlijk letsel.	Alleen materieele schade.	Alleen persoonlijk letsel.	Materieele schade en persoonlijk letsel.	Ongeval met doodelijken afloop.	Totaal.	Honden.	
							verwond.	gedood.
15-31 October	10	72 (13)	12	10 (4)	1	105	—	3
November	15	115 (4)	17	13 (9)	—	160	—	2
December	17	143 (11)	14	2 (—)	—	176	1	2
Totaal	42	330 (28)	43	25 (13)	1	441	1	7

De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven aan het aantal keeren dat aan het materiaal der R. E. T. geen schade werd toegebracht.

Bijlage III.

Overzicht van het aantal verkeersongevallen in het tijdvak 15 October—31 December 1927.

Bijlage IV.

Groepeering van het aantal ongevallen naar het tijdstip van den dag waarop het ongeval plaats had.

Maand.	5—8 v.m.	8—11 v.m.	11 v.m.—2 n.m.	2—5 n.m.	5—8 n.m.	8—11 n.m.	11 n.m.—2 v.m.	Totaal.
15—31 October	4	27	34	20	11	6	3	105
November	12	31	37	29	29	19	3	160
December	9	41	46	37	21	20	2	176
Totaal	25	99	117	86	61	45	8	441

Bijlage V.

Overzicht van het aantal personen dat bij de verkeersongevallen letsel opliep.

Maand.	Passagiers.					Personeel.					Voorbijgangers.					Vervoerlieden en passagiers van aangereeden voertuigen.					Totaal.
	Dood.	Zeer ernstige verwonding met blijvend letsel.	Ernstige verwonding.	Lichte verwonding.	Zeer lichte verwonding.	Dood.	Zeer ernstige verwonding met blijvend letsel.	Ernstige verwonding.	Lichte verwonding.	Zeer lichte verwonding.	Dood.	Zeer ernstige verwonding met blijvend letsel.	Ernstige verwonding.	Lichte verwonding.	Zeer lichte verwonding.	Dood.	Zeer ernstige verwonding met blijvend letsel.	Ernstige verwonding.	Lichte verwonding.	Zeer lichte verwonding.	
15—31 October .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	11	—	—	—	3	1	23
November . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	15	—	—	—	3	1	31
December. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	10	1	—	1	1	1	16
Totaal . . .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	4	16	36	1	—	—	7	3	70

Bijlage VI.

Groepeering der gevallen van persoonlijk letsel naar het tijdstip van den dag waarop het ongeval plaats had.

Omschrijving.	5—8 v.m.	8—11 v.m.	11 v.m.—2 n.m.	2—5 n.m.	5—8 n.m.	8—11 n.m.	11 n.m.—2 v.m.	Totaal.
dood. Voorbijgangers.	—	—	—	—	1	—	—	1
ernstige { Voorbijgangers. verwonding. { Vervoerlieden en passagiers van aangereden voertuigen.	—	—	1	1	2	—	—	4
lichte { Passagiers verwonding. { Voorbijgangers. aangereden voertuigen.	—	—	—	2	—	—	—	1
zeer lichte { Voorbijgangers. verwonding. { Vervoerlieden en passagiers van aangereden voertuigen.	1	11	7	8	3	5	1	36
Totaal	—	2	—	—	1	—	—	3
	2	17	19	13	12	6	1	70

Bijlage VII.

Specificatie der verkeersongevallen naar de daarbij betrokken lijnen.

Maand.	Lijn 1.	Lijn 2.	Lijn 3.	Lijn 4.	Lijn 5.	Lijn 6.	Lijn 7.	Lijn 8.	Lijn 10.	Lijn 11.	Lijn 12.	Lijn 12A.	Lijn 13.	Lijn 14.	Lijn 15.	Motortram.	Totaal.
15—31 October .	5	8	8	3	11	6	10	8	10	2	6	3	1	7	18	1	107
November . . .	7	24	7	11	12	11	11	19	12	5	11	7	2	3	18	5	165
December. . . .	9	19	7	8	11	17	25	16	17	5	9	14	3	5	13	3	181
Totaal	21	51	22	22	34	34	46	43	39	12	26	24	6	15	49	9	453

Bijlage VIII. Overzicht van het aantal ziektegevallen en ongevallen in het tijdvak 15 October—31 December 1927.				
Omschrijving.	Vervoer.	Centrale werkplaats en depôts.	Weg en Gebouwen en Bovenleiding.	Geheele dienst.
Maximum aantal beambten	1433	405	171	2009
Minimum aantal beambten	1432	404	171	2007
Aantal ziektegevallen	334	105	32	471
Aantal ziektedagen	3316	1064	298	4678
Maximum aantal zieken op één dag	62	23	7	87
Idem in procenten van het aantal beambten	4,33	5,68	4,09	4,33
Minimum aantal zieken op één dag	24	5	—	35
Idem in procenten van het aantal beambten	1,67	1,23	—	1,74
Gemiddeld percentage zieken per dag	2,97	3,37	2,23	2,99
Gemiddelde ziekteduur (aantal dagen)	9,93	10,13	9,31	9,93
Gemiddeld aantal ziektedagen per man ¹⁾	10,83	12,29	8,15	10,90
Aantal ongevallen	18	9	2	29
Aantal ongevaldagen	249	134	32	415
Maximum aantal beambten buiten dienst wegens ongeval op één dag	5	3	2	9
Idem in procenten van het aantal beambten	0,35	0,74	1,17	0,45
Minimum aantal beambten buiten dienst wegens ongeval op één dag	2	—	—	2
Idem in procenten van het aantal beambten	0,14	—	—	0,10
Gemiddeld percentage beambten buiten dienst wegens ongeval per dag .	0,22	0,42	0,24	0,26
Gemiddeld aantal dagen buiten dienst per ongeval	13,83	14,89	16,00	14,31
Gemiddeld aantal dagen buiten dienst wegens ongeval per man ¹⁾ . . .	0,81	1,55	0,88	0,97

¹⁾ Herleid op één jaar.

Bijlage IX. Zieken- en Ondersteuningsrekening. Tijdvak 15 October—31 December 1927.		Credit.	
Debet.			
Bijdragen volgens het Fondsreglement:		Diversen	f 177,05 ⁵
70 %	f 14.151,95	Nadeelig Saldo	" 25.738,29 ⁵
50 %	" 1.126,72		
Aan Ziekenmaatschappij E. M. M. voor vrije geneeskundige behandeling en ge- neesmiddelen	" 8.259,62		
Geneeskundige controle	" 2.097,64		
Diversen	" 279,42		
	f 25.915,35		f 25.915,35

Bijlage XI.		Bedrijfs		rekening	
Debet.		over het tijdvak 15 October-		-31 December 1927.	
Datum.	Omschrijving.	Bedrag.		Datum.	Omschrijving.
Dec. 31	Beweegkracht	f 189.871,97		Dec. 31	Opbrengst reizigersvervoer
	Salarissen en loonen van Controleurs, Conducteurs, Bestuurders, enz.	„ 551.519,80			Huren van gebouwen en terreinen
	Onderhoud en schoonhouden van het rollend materieel	„ 180.982,54			Opbrengst reclame
	Onderhoud en vernieuwing der trambanen (incl. bestrating)	„ 93.438,11 ⁵			Pensioenkortingen
	Onderhoud en vernieuwing der bovenleiding	„ 27.545,18			
	Algemeene kosten der centrale werkplaats	„ 23.817,74 ⁵			
	Onderhoud van gebouwen, remises en werkplaatsen	„ 8.792,76 ⁵			
	Overige kosten	„ 21.899,22			
	Uniformen	„ 15.074,54			
	Salarissen en loonen van directie, afdeulingschefs, ambtenaren en kantoorpersoneel	„ 31.840,88			
	Bureaukosten en administratiebehoefte	„ 4.741,90			
	Assurantiën	„ 2.904,15			
	Belastingen, retributiën en erfpachten	„ 19.820,87			
	Ziekengelden, enz.	„ 25.738,29 ⁵			
	Ongevallenverzekering	„ 6.508,88			
	Rentezegels Invaliditeitswet	„ 2.000,—			
	Pensioenbijdragen	„ 128.000,—			
	Rente	„ 86.035,84			
	Afschrijvingen	„ 100.000,—			
		f 1.520.532,69			
	Voordeelig Saldo	„ 12.915,28			
		f 1.533.447,97			
					f 1.533.447,97